

LTK Pamatnostādnes darbaspēka pieejamības politikā

Virsmērķis: Darbaspēka pieejamības politikai jāveicina ekonomikas izrāvieni.

Valsts attīstībai jau šobrīd pietrūkst darbaspēks lielā daļā tautsaimniecības nozaru. Valdība un politikas veidotāji tiek aicināti īstenot aktīvu darbaspēka pieejamības veicināšanas politiku, kas balstītos uz sekojošiem principiem.

Pamatprincipi attiecībā uz Latvijas darbaspēku:

- 1. Uzņēmējdarbības vide un prognozējama nodokļu politika stimulē:**
 - a. uzņēmumu konkurētspēju un jaunu darba vietu radīšanu, nodrošinot darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atbilstību;
 - b. darbaspēka saglabāšanu, veidošanu un atgriešanos, kuras viens no priekšnosacījumiem ir neapliekamā minimuma paaugstināšana.
- 2. Sociālo pabalstu sistēma veicina darbaspējīgo iedzīvotāju motivāciju kļūt nodarbinātiem:**
 - a. Vismaz līdz 75% palielināma pabalsta summa, kādu saņem strādājošais vecāks;
 - b. Bezdarbnieka statusa laika minimizēšana, nepieļaujot ļaunprātīgu sociālās atbalsta sistēmas izmantošanu.
- 3. Darba likumdošanai jābalstās uz starptautiskās konkurētspējas principu.** Darba attiecību nodibināšana un izbeigšana, piemaksas, atlaišanas pabalsti un citi būtiski nosacījumi darba attiecību jomā nedrīkst radīt mazāk konkurētspējīgus nosacījumus Latvijas uzņēmējiem un investīciju piesaistei kā regulējums Lietuvā un Igaunijā.
- 4. Jāturpina attīstīt un īstenot atbalsta programmas riska grupām nodarbinātības jomā,** lai tās integrētu un/vai ilgāk noturētu darba tirgū, kā arī radītu mehānismus zināšanu nodošanai, cita starpā stimulus profesionāli apmācīt un nodarbināt riska grupu darba ņēmējus.
 - a. Mācību procesā veidot vidi, kas veicina jauniešu interesi par eksakto izglītību un iespējām iesaistīties uzņēmējdarbībā;
 - b. Bezdarbnieku atgriešanu darba tirgū veidot plānoti un sadarbībā ar uzņēmēju organizācijām, ar apmācības programmu palīdzību sagatavojot bezdarbniekus darbam tikai tajās tautsaimniecības nozarēs, kurās trūkst vai pārskatāmā nākotnē var pietrūkt darbaspēka.
- 5. Uzņēmēji aicina valdību īstenot atbalsta programmu demogrāfiskās situācijas uzlabošanai,** lai darbaspēks būtu pieejams arī nākotnē un sociālā sistēma darbotos uz ilgtspējīguma principa pamata.

Pamatprincipi attiecībā uz Eiropas Savienības darbaspēku:

- 6. Jāturpina veicināt attālināta darba iespējas.** Ir jāizstrādā izsmeļošs informatīvs materiāls par to, kā nodrošināt gan Latvijas rezidentu īslaicīgu vai ilgstošu darbu no citas ES dalībvalsts, gan arī attālinātu darbaspēku no citām ES dalībvalstīm, iekļaujot skaidrojumus par VSAOI, IIN piemērošanu citās valstīs, darba tiesībām, un citiem nozīmīgiem aspektiem.

Pamatprincipi attiecībā uz trešo valstu darbaspēku:

7. Skaidri un vienkārši darba atļauju iegūšanas noteikumi atvieglo ārvalstu darbaspēka piesaisti:

- a. Imigrācijas politikai jābūt pārdomātai, lai nodrošinātu ātru un vienkāršu trešo valstu darbaspēka pieejamību Latvijas uzņēmumu vajadzībām un vienlaikus kontrolējot drošības riskus. Trešo valstu darbaspēkam nodrošināmais darba samaksas apjoms jānosaka atbilstoši vidējai darba samaksai nozarē un reģionā.
- b. Ir izveidots “zaļais koridors” to tautsaimniecības nozaru uzņēmumiem, kur ir darbaspēka iztrūkums un kas eksportē vairāk par 1 miljonu eiro. Šiem uzņēmumiem ir atvieglota dokumentu aprīte (maksimums 2 mēneši no ielūguma līdz darbiniekam darba vietā), kā arī uzticēta lielāka atbildība – darbaspēka ievešana nodarbināšanai pie konkrēta darba devēja. Uzņēmums darbiniekus apmāca, rūpējas par izmitināšanu, ēdināšanu, veselības apdrošināšanu un, pārtraucot darba līgumu, iegādājas aviobiļeti uz mītnes zemi un par to paziņo PMLP.